

REVISTES CIENTÍFIQUES I ESPECIALITZADES A LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Un esbós històric

SEGURAMENT NO ESTAN TOTES LES QUE SÓN, PERÒ LES SETZE QUE ACÍ ES RESSENYEN SÓN AIXÒ: PUBLICACIONS PERIÒDIQUES EDITADES PER FACULTATS O DEPARTAMENTS DE LA UVEG PER DONAR A CONÈIXER LA PRODUCCIÓ CIENTÍFICA, PRÒPIA I/O ALIENA, EN LA SEUA MATÈRIA. LES SETZE APAREIXEN AL CATÀLEG DE PUBLICACIONS DE LA UNIVERSITAT I, ENTRE LES SETZE, PREDOMINEN ACLAPARADORAMENT LES D'HUMANITATS I CIÈNCIES SOCIALS. UNA ULLADA SOBRE LA SEUA EVOLUCIÓ PROPORCIONA, DE PROPINA, UNA PANORÀMICA DE L'EVOLUCIÓ DE LA UNIVERSITAT.

El naixement del sistema universitari, tal i com avui el coneixem, data del proppassat segle. Si, en bona lògica, la vida d'una comunitat universitària camina aplegada amb el context social del moment, val a dir que el d'aquells moments era ben inestable i convuls: una forta crisi econòmica, política i social campejà pertot arreu del dinou espanyol, com ja és costum dir. Una crisi que podrà presentar un quadre clínic i una etiologia tan variada i variable com es vulga però que (inevitablement?) desembocaria al segle XX en aqueixa patologia social que anomenem Guerra Civil. Els problemes de la comunitat universitària s'arrossegaren, de fet, fins a l'arribada de la II República, que representà també el primer intent de solventar estructuralment els problemes universitaris. Per exemple el de l'autonomia universitària. No acabaren ací, però, els entrebancs: la ulterior dictadura franquista fou una nova, i perllongada, solució de continuïtat en l'evolució de la Universitat espanyola. Una Universitat, doncs, que tornava a ser en ple segle XX «una fàbrica de títols amb funcions d'adoctrinament ideològic i escassa preparació professional», segons les paraules que Ernest Sancho (*Mètode*, 11, 34) utilitza per a definir-la en el XIX.

■ SAITABI, LA DEGANÀ

Tot aquest *ex cursus* ajuda a explicar la relativa aspèrnia de publicacions científiques

que caracteritzava —fins fa ben poc, massa poc— el medi universitari espanyol, en general, i el valencià en concret. Cal entendre per publicació o revista científica un canal més o menys estable de difusió de la investigació en cadascuna de les disciplines en què s'ha anat esmicolant acadèmicament el coneixement científic. De fet, de totes les revistes científiques que apareixen al *Catàleg de Publicacions* que la Universitat de València ha publicat fa uns mesos, només una remunta la seua data d'aparició a la dècada dels quaranta. Es tracta de *Saitabi*, la més veterana, la degana, que continua editant-se a hores d'ara: ja té quarantacinc volums a les seues esquesnes.

L'evolució de *Saitabi* corre paral·lela a la de les titulacions acadèmiques: en un principi va nàixer com a instrument de difusió de la investi-

gació de l'extinta carrera de Filosofia i Lletres, però al cap i a la fi va ser l'òrgan d'expressió científica de la Facultat de Geografia i Història. I, encara més, tot al llarg de la seua singladura, va anar veient com naixien del seu si, per escissió, d'altres revistes. Això responia, òbviament, a una major especialització científica i a l'increment del professorat i del cabal investigador dels departaments.

Els primers a esqueixar-se de la matriu xativina foren els *Papeles del Laboratorio de*

Arqueología de Valencia, que aparegueren el 1962, bé que el 1977 canviaren el nom pel de *Saguntum*, que n'és l'actual. Editada pel departament de Prehistòria i Arqueologia, aquesta revista, fundada i dirigida inicialment per Miquel Tarradell i Mateu, ha editat ja vint-i-nou números.

Semblant és el cas dels *Cuadernos de Geografía*: aparegueren en 1964 com a separata de *Saitabi*, però no fou fins al núm. 17 (1975) que disposaren d'ISBN i dipòsit legal propis. Els números de *Cuadernos* — que apleguen investigacions en Geografia Física i Humana i en Anàlisi Geogràfica Regional — solen ser miscel·lanis, bé que n'hi ha també de monogràfics. *Cuadernos de Geografía* és la revista més antiga publicada pels departaments de Geografia de l'estat.

Calgué esperar deu anys perquè nasqués una altra revista pròpia i privativa d'un departament. El d'Història Moderna començà a editar *Estudis. Revista d'història moderna* el 1972, una publicació anual que, en els vint-i-un números editats fins ara, ha alternat volums miscel·lanis i monogràfics. Sis anys després aparegué *Estudis d'Història Contemporània del País Valencià*, de caràcter fonamentalment miscel·lani. L'últim i el més jove dels gallons separats de la fruita madura de la història ha estat la *Revista d'Història Medieval* editada, des de 1991, pel departament homònim. A diferència de les altres, cada número anual s'articula al voltant d'un tema central, però també aplega articles miscel·lanis, ressenyes o debats. Aquest departament editava anteriorment *Ligarzas*, expirada ja fa temps.

■ FILOLOGIA

D'un total de setze publicacions científiques que apareixen al *Catàleg*, doncs, sis pertanyen a l'àrea de coneixement d'Història, que és la de major pes específic. La de filologia va a la saga, però, amb quatre revistes de confecció i intenció distinta. De primer, hi ha els *Cuadernos de filología*, que diferencien dues èpoques: una primera (1980-3) i, a partir de 1985, una segona que se subdivideix en tres sèries: estudis lingüístics, estudis literaris i la més important, si atenem el volum de publicacions: els *Anejos*, volums monogràfics de diferents departaments de la Facultat.

Una menció a banda mereix el cas de *LynX*. A *Monographic Series in Linguistics and World Perception*, editada conjuntament pel Departament de Teoria dels Llenguatges de la Universitat de València i el Department of Spanish and Portuguese de la University of Minnesota als Estats Units. Aquesta publicació, que aparegué el 1988, vol servir a la descripció

del llenguatge com a teoria unificada del comportament humà. *LynX* combina l'edició de volums col·lectius però monogràfics amb la publicació d'*Anexa*, que són obra d'un únic autor.

Caplletra és, des de 1986, la revista de l'Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, on s'apleguen investigacions sota el genèric de filologia catalana (gramàtica, història, fonètica, història de la literatura, etc.) en números generalment monogràfics (dinou, fins ara). La més jove de les revistes de filologia és *diablotexto*, editada pel Departament de Filologia Espanyola (Unitat de Literatura). Apareguda el 1994, *diablotexto* és una publicació dedicada a la crítica literària.

■ LA DISPERSIÓ

Les restants sis publicacions científiques que aplega el *Catàleg* es troben molt més repartides per àrees de coneixement que no les deu anteriors. Hi ha, per exemple, *Psicológica. Revista de Metodología y Psicología Experimental* editada des de 1980 pel Departament de Metodologia, Psicobiologia i Psicologia Social de la Universitat. Hi ha la revista *Didáctica de las Ciències Experimentals i Socials* que, des de 1989, ha editat ja nou números referits a la didàctica d'un ampli ventall de matèries: des de la física o la geologia fins a la geografia o la història. El Departament de Teoria de l'Educació edita *PAD'E* des de 1991. Finalment, des de fa un any, el Departament d'Història de la Ciència i Documentació publica *DOCUMENTACIÓN MÉDICA*, un repertori bibliogràfic anual de referències amb resums d'autors i d'analistes.

En tota aquesta succinta relació, s'hi aprecia fàcilment un buit important: el de les revistes de les ciències dites *naturals* (física, química, biologia) o *formals* (matemàtiques). El catàleg només n'aplega una, *Limnética. Revista de Limnología*, que des del desembre de 1984 publica articles científics sobre ecologia, botànica, zoologia, microbiologia i, en general, totes les àrees d'investigació relacionades amb les ciències de la vida, de la terra o del medi ambient. Segurament, una de les explicacions més plausibles a aquest dèficit és que aquestes àrees de coneixement han disposat tradicionalment de revistes de caràcter internacional o estatal. Finalment, *ACTA. Aplicaciones de Computación y Telemática Avanzada* és la revista que publica el Laboratori Integrat de Sistemes Intel·ligents i Tecnologies de la Informació en Trànsit (LISITT) de la Universitat de València, des de 1993.

MÈTODE